

บทที่ 5

บทสรุป และข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันอุตสาหกรรมการแข่งขันฟุตบอลอาชีพเจริญเติบโตก้าวหน้าเป็นอย่างมาก จากการศึกษาพบว่า การแข่งขันฟุตบอลพรีเมียร์ลีกของประเทศอังกฤษเป็นอุตสาหกรรมการแข่งขันฟุตบอลอันดับหนึ่งของโลก เนื่องจากการแข่งขันฟุตบอลที่มีสถานะทางการเงินที่สูงมาก สามารถสร้างรายได้และผลกำไรเป็นจำนวนเงินมหาศาล จากมูลค่าผลตอบแทนที่สูง เป็นแรงจูงใจให้นักลงทุนชาวต่างชาติจำนวนมากสนใจเข้าไปลงทุนในอุตสาหกรรมการแข่งขันฟุตบอลของประเทศอังกฤษ อย่างไรก็ตามอุตสาหกรรมการแข่งขันฟุตบอลถือว่าเป็นอุตสาหกรรมที่มีความเสี่ยงค่อนข้างสูง เนื่องจากความสำเร็จของทีมมักจะวัดจากผลการแข่งขันเป็นหลัก ซึ่งมักมีความไม่แน่นอน ดังนั้นนักลงทุนที่เข้าไปลงทุนซื้อสโมสรฟุตบอลในประเทศอังกฤษจะต้องพยายามที่จะเพิ่มศักยภาพในสโมสรให้สูงขึ้น โดยการวางรากฐานด้านการบริหารจัดการสโมสรอย่างเป็นระบบ การใช้จ่ายเงินจำนวนมากในการซื้อนักเตะมาร่วมทีม รวมไปถึงการจ้างผู้จัดการทีมที่มีฝีมือเข้ามาวางแผนการเล่น โดยมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อให้ผลการแข่งขันที่ออกมาประสบความสำเร็จเป็นไปตามเป้าหมายที่วางเอาไว้ การลงทุนในธุรกิจกีฬาฟุตบอลนั้น นอกจากผลการแข่งขันที่ดีแล้ว สโมสรฟุตบอลแต่ละสโมสรได้คาดหวังในเรื่องของรายได้และผลกำไรด้วยเช่นกัน จะเห็นได้ว่าทีมที่มีรายได้สูงจะมีการตลาดที่ดี มีฐานแฟนบอลที่มั่นคง แต่ทั้งนี้การจะได้มาซึ่งรายได้ที่มากมายนั้นส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากผลงานการแข่งขันฟุตบอลที่ดีของสโมสรตนเองด้วย ในการบริหารทีมฟุตบอลให้มีประสิทธิภาพเป็นเรื่องที่ยาก เนื่องจากในอุตสาหกรรมนี้เต็มไปด้วยความเสี่ยงจากปัจจัยหลายด้าน ทั้งที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ ถ้าสโมสรประสบความสำเร็จจากการแข่งขันฟุตบอล ก็จะได้รับผลตอบแทนจากรายได้ทั้งดงามแต่ถ้าพบกับความล้มเหลวก็จะส่งผลเสียต่อสโมสรด้วยเช่นกัน

5.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการประเมินเส้นพรมแดนต้นทุนเชิงเส้นคู่ทำให้ทราบถึง ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อราคาผู้เล่นซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.321 ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อปัจจัยทุน1 นั่นคือเงินผ่อนชำระค่าตัวผู้เล่น มีค่าเท่ากับ 0.251 ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อปัจจัยทุน2 นั่นคือค่าใช้จ่ายการจัดการสนามฟุตบอล มีค่าเท่ากับ

0.023 นอกจากนั้นผลการศึกษายังสะท้อนให้เห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อจำนวนประตูที่ยังได้มีค่าเท่ากับ 0.285 ค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อจำนวนผู้ชมในสนามมีค่าเท่ากับ -0.15 และค่าสัมประสิทธิ์ที่แสดงถึงความยืดหยุ่นของต้นทุนต่อจำนวนการขายทั้งหมดมีค่าเท่ากับ 0.3 นอกจากนี้แล้วมีการคำนวณสัมประสิทธิ์ของตัวแปรความไม่มีประสิทธิภาพ ทำให้ทราบค่าสัมประสิทธิ์ของผู้จัดการทีมมีค่าเท่ากับ 0.637 สัมประสิทธิ์ของผู้เล่นต่างชาติมีค่าเท่ากับ 3.587 และสัมประสิทธิ์ของความจุสนามมีค่าเท่ากับ 0.581

จากผลการประมาณค่าสัมประสิทธิ์ที่คำนวณได้แสดงให้เห็นว่า ราคาผู้เล่น เงินผ่อนชำระค่าตัวผู้เล่น ค่าใช้จ่ายการจัดการสนามฟุตบอล จำนวนประตูที่ยังได้ และจำนวนการขายทั้งหมดแปรผันตรงไปในทิศทางเดียวกับต้นทุน ส่วนจำนวนผู้ชมในสนามแปรผกผันไปในทิศทางตรงกันข้ามกับต้นทุน เมื่อพิจารณาถึงตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อความไม่มีประสิทธิภาพพบว่า การใช้ผู้จัดการทีมชาวต่างชาติ การใช้ผู้เล่นชาวต่างชาติ และปริมาณความจุสนาม สามารถช่วยลดความไม่มีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนได้

ผลการคำนวณค่าประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนของสโมสรฟุตบอลทั้ง 12 สโมสรในพรีเมียร์ลีก จากการวิเคราะห์แยกตามฤดูกาลพบว่า ระดับประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนในฤดูกาล 2000-2001 สโมสรชาร์ลตัน แอธเลติก มีระดับประสิทธิภาพสูงที่สุดเท่ากับ 0.9755 สำหรับสโมสรที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำที่สุดคือสโมสรเชลซี มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.6309 ในฤดูกาลนี้สโมสรฟุตบอลทั้งหมดสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้อีกร้อยละ 11.50 จากการลดปัจจัยการผลิต โดยสามารถทำการผลิตสินค้าได้ในปริมาณเท่าเดิม

สำหรับในฤดูกาล 2001-2002 สโมสรนิวคาสเซิล ยูไนเต็ด มีค่าประสิทธิภาพสูงที่สุดเท่ากับ 0.9665 สโมสรแมนเชสเตอร์ ยูไนเต็ดมีค่าประสิทธิภาพต่ำที่สุดเท่ากับ 0.8440 ในฤดูกาลดังกล่าวสโมสรฟุตบอลทั้งหมดสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้อีกร้อยละ 8.74 จากการลดปัจจัยการผลิต โดยสามารถทำการผลิตสินค้าได้ในปริมาณเท่าเดิม

สำหรับในฤดูกาล 2002-2003 สโมสรชาร์ลตัน แอธเลติกเป็นสโมสรที่มีค่าประสิทธิภาพสูงที่สุดเท่ากับ 0.9634 โดยสโมสรที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำที่สุดคือสโมสรอาร์เซนอล มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.5715 ในฤดูกาลนี้สโมสรฟุตบอลทั้งหมดสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้อีกร้อยละ 11.11 จากการลดปัจจัยการผลิต โดยสามารถทำการผลิตสินค้าได้ในปริมาณเท่าเดิม

สำหรับในฤดูกาล 2003-2004 สโมสรที่มีค่าประสิทธิภาพสูงที่สุดได้แก่สโมสรโบลตัน วันเดอเรอร์ส มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.9694 สำหรับสโมสรอาร์เซนอลมีค่าประสิทธิภาพต่ำที่สุดเท่ากับ 0.5384 ในฤดูกาลนี้สโมสรฟุตบอลทั้งหมดสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้อีกร้อยละ 10.92 จากการลดปัจจัยการผลิต โดยสามารถทำการผลิตสินค้าได้ในปริมาณเท่าเดิม

ในฤดูกาล 2004-2005 สโมสรเอฟเวอร์ตันเป็นสโมสรที่มีค่าประสิทธิภาพสูงสุดเท่ากับ 0.9776 สำหรับสโมสรอาร์เซนอลมีค่าประสิทธิภาพต่ำที่สุดเท่ากับ 0.4622 ในฤดูกาลนี้สโมสรฟุตบอลทั้งหมดสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้อีกร้อยละ 13.49 จากการลดปัจจัยการผลิต โดยสามารถทำการผลิตสินค้าได้ในปริมาณเท่าเดิม

สำหรับในฤดูกาล 2005-2006 สโมสรที่มีค่าประสิทธิภาพสูงสุดได้แก่สโมสรที่อดแน่ม ฮ็อทสเปอร์ โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.9501 ส่วนสโมสรที่มีค่าประสิทธิภาพต่ำที่สุดคือ สโมสรอาร์เซนอล มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.3932 ในฤดูกาลนี้สโมสรฟุตบอลทั้งหมดสามารถลดต้นทุนในการผลิตได้อีกร้อยละ 15.46 จากการลดปัจจัยการผลิต โดยสามารถทำการผลิตสินค้าได้ในปริมาณเท่าเดิม

นอกจากนี้แล้วผลจากการคำนวณทำให้ทราบถึงค่าประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนโดยเฉลี่ยของทั้ง 12 สโมสรที่ทำการศึกษาระหว่างฤดูกาล 2000-2001 ถึงฤดูกาล 2005-2006 จากการคำนวณพบว่าสโมสรชาร์ลตัน แอธเลติกมีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยสูงสุดที่สุดเพราะมีการใช้ต้นทุนในแต่ละฤดูกาลต่ำ อีกทั้งปริมาณการขายที่ได้มักจะสูงกว่าต้นทุนเสมอ โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.9453 สำหรับสโมสรอาร์เซนอลมีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจากในช่วงที่ทำการศึกษาสโมสรอาร์เซนอลกำลังดำเนินการสร้างสนามฟุตบอลแห่งใหม่ จึงใช้ต้นทุนสูงมาก โดยมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 0.6224 นอกจากนี้จากการคำนวณค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยของสโมสรยักษ์ใหญ่พบว่า สโมสรเชลซีมีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.8287 อยู่ในอันดับที่ 11 ของตารางค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย ปัจจัยที่ส่งผลให้ค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยต่ำเพราะมีการใช้เงินจำนวนมากในการซื้อตัวผู้เล่นมาเสริมทีมและมีภาระต้องจ่ายค่าจ้างนักฟุตบอลจำนวนมาก สำหรับสโมสรลิเวอร์พูลมีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.9067 อยู่ในอันดับที่ 6 ของตารางค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย ถึงแม้ว่าสโมสรลิเวอร์พูลจะใช้ต้นทุนสูงแต่ต้นทุนที่ใช้ต่ำกว่าสโมสรยักษ์ใหญ่อื่นๆ ค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยจึงมีค่าสูงกว่าสโมสรยักษ์ใหญ่อีก 3 สโมสร สำหรับสโมสรแมนเชสเตอร์ยูไนเต็ดมีค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยเท่ากับ 0.8494 อยู่ในอันดับที่ 10 ของตารางค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ย ปัจจัยที่ส่งผลให้ค่าประสิทธิภาพโดยเฉลี่ยต่ำเนื่องจากมีการซื้อตัวผู้เล่นมาเสริมทีมและมีภาระต้องจ่ายค่าจ้างนักฟุตบอลจำนวนมาก

จากการศึกษาถึงเปอร์เซ็นต์ความเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยของค่าประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนพบว่าสโมสรที่มีค่าประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนเพิ่มขึ้นมากที่สุดได้แก่สโมสรเชลซี ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 8.19 รองลงมาได้แก่สโมสรแอสตัน วิลล่าที่ร้อยละ 2.41 และสโมสรแบล็คเบิร์น โรเวอร์ที่ร้อยละ 1.97 ส่วนสโมสรที่มีการเปลี่ยนแปลงโดยเฉลี่ยของค่าประสิทธิภาพลดลงมากที่สุดได้แก่สโมสรอาร์เซนอล โดยมีการเปลี่ยนแปลงเฉลี่ยลดลงถึงร้อยละ 13.53

จากการพิจารณาขนาดของสโมสรพบว่า สโมสรฟุตบอลขนาดเล็กมีการใช้ต้นทุนที่ต่ำ จึงส่งผลให้ค่าประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนสูง ในขณะที่สโมสรฟุตบอลขนาดกลางและขนาดใหญ่ มักจะมีการใช้ต้นทุนที่สูง จึงส่งผลให้ค่าประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนออกมาต่ำ นอกจากนี้ปริมาณการใช้ต้นทุนยังมีผลกระทบต่ออันดับในตารางการแข่งขันด้วย โดยสโมสรฟุตบอลที่มีการใช้ต้นทุนต่ำจะส่งผลให้อันดับในตารางการแข่งขันไม่ดี ส่วนสโมสรฟุตบอลที่มีการใช้ต้นทุนสูง อันดับในตารางการแข่งขันก็จะสูงตามไปด้วย

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

ผลจากการศึกษาฟังก์ชันต้นทุนและประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนของสโมสรฟุตบอลในพรีเมียร์ลีกทำให้ได้มาซึ่งข้อเสนอแนะเชิงนโยบายแก่สโมสรกีฬาฟุตบอลและยังสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับสโมสรกีฬาชนิดอื่นๆ ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อนำไปสู่การเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนของสโมสรกีฬาโดยทั่วไป

จากผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนมักจะแปรผกผันกับผลการแข่งขันจริงที่สโมสรฟุตบอลแต่ละสโมสรทำได้ เนื่องจากทีมที่ประสบความสำเร็จในการแข่งขัน โดยทั่วไป มักจะมีการใช้เงินลงทุนที่สูงมาก มีการแข่งขันกันอย่างสูงในการที่จะได้มาซึ่งความสำเร็จของสโมสร โดยเฉพาะอย่างยิ่งสโมสรฟุตบอลขนาดใหญ่ มีการทุ่มเงินจำนวนมากในการสร้างทีมเพื่อเตรียมพร้อมกับการแข่งขันในแต่ละฤดูกาล จากการศึกษาจึงไม่พบเลยว่าสโมสรที่ใช้เงินน้อยจะประสบความสำเร็จสูงสุด การบริหารทีมเพื่อให้มีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนควบคู่ไปกับความสำเร็จของสโมสรจึงทำได้ยาก ด้วยเหตุนี้ถ้าต้องการที่จะให้สโมสรมีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนจะต้องไม่ละเลยเรื่องความสำเร็จในการแข่งขันด้วย ดังนั้นในการใช้เงินควรมีการให้ความสำคัญกับการลงทุนในเรื่องดังต่อไปนี้

- 1) การลงทุนในเรื่องของตัวผู้เล่น ควรให้ความสำคัญกับศักยภาพของผู้เล่นภายในสโมสร โดยซื้อตัวผู้เล่นที่มีความสามารถ มีทักษะสูง ซึ่งโดยปกติพบว่าผู้เล่นเหล่านี้มักจะเป็นผู้เล่นชาวต่างชาติที่มีค่าตัวแพงและมีค่าจ้างต่อสัปดาห์ที่สูง ถึงแม้ว่าผู้เล่นที่ทักษะดีจะมีความสำคัญแต่ถ้าต้องการให้สโมสรมีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนจึงควรหาตัวผู้เล่นต่างชาติที่อายุน้อยราคาไม่แพงสามารถเล่นให้เข้ากับระบบของทีมได้และใช้การเพิ่มศักยภาพของผู้เล่นจากการฝึกซ้อมเข้ามาเสริมแทน ซึ่งจะทำให้ประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนสูงขึ้น นโยบายดังกล่าวเหมาะสำหรับสโมสรฟุตบอลขนาดเล็กที่มีเงินทุนไม่มากแต่ก็สามารถนำไปใช้กับสโมสรฟุตบอลขนาดใหญ่ได้ด้วยเช่นกันเพื่อ

ลดต้นทุนของสโมสร ทั้งนี้ควรให้ความสำคัญในเรื่องตัวผู้เล่นต่างชาติเป็นอันดับแรก เนื่องจากสามารถช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนได้มากที่สุด

2) การลงทุนทางด้านผู้จัดการทีม ควรจ้างผู้จัดการทีมและทีมงานผู้ฝึกสอนที่มีความสามารถในการวางแผนการเล่น สามารถแก้เกมสัการแข่งขันได้อย่างถูกต้อง รวมไปถึงควบคุมการฝึกซ้อมให้เป็นไปตามระเบียบแบบแผน จากการศึกษาพบว่าสโมสรที่สามารถคว้าแชมป์พรีเมียร์ลีกไปครองได้จะเป็นสโมสรที่มีผู้จัดการทีมเป็นชาวต่างชาติทั้งหมด ซึ่งจุดนี้เองเป็นข้อบ่งชี้ว่า ผู้จัดการทีมชาวต่างชาติมีศักยภาพที่สูงกว่าผู้จัดการทีมชาวอังกฤษ ดังนั้นในการเพิ่มประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนจึงควรที่จะใช้งานผู้จัดการทีมชาวต่างชาติเป็นหลัก แต่เนื่องจากผู้จัดการทีมชาวต่างชาติมักจะมีค่าจ้างที่สูง ดังนั้นเพื่อเป็นการลดภาระต้นทุนจึงสามารถใช้ผู้จัดการทีมภายในประเทศแล้วใช้การเพิ่มศักยภาพในตัวผู้จัดการทีมเข้ามาเสริมแทน

3) การลงทุนสร้างสนามหรือปรับปรุงสนามใหม่ โดยในระยะยาวควรที่จะมีการสร้างสนามฟุตบอลใหม่ที่มีขนาดใหญ่เพื่อเพิ่มปริมาณความจุให้สามารถรองรับแฟนบอลได้จำนวนมาก หรือปรับปรุงเพิ่มจำนวนที่นั่งในสนามที่ใช้อยู่เดิม จะทำให้สามารถเก็บเงินจากค่าเข้าชมได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้การที่มีปริมาณความจุสนามเพิ่มขึ้นจะส่งผลให้ประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนเพิ่มขึ้น

4) ขยายฐานแฟนบอลเพื่อเพิ่มรายได้ให้กับตัวเอง เนื่องจากการแข่งขันฟุตบอลพรีเมียร์ลีกมีความนิยมไปทั่วโลก จึงควรมีการทำตลาดในต่างประเทศขยายฐานแฟนบอลไปยังประเทศอื่นๆ ซึ่งจะทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นจากการขายสินค้าประจำสโมสร ของที่ระลึกต่างๆ อีกด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นพบว่ากิจกรรมเหล่านี้มักจะต้องใช้เงินในการลงทุนที่สูง เพื่อแลกกับความสำเร็จของสโมสร ซึ่งการใช้เงินจำนวนมากอาจจะต้องแลกมาด้วยประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนที่ลดต่ำลง แต่ถ้ามีการควบคุมการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็สามารถที่จะลดความไม่มีประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนได้ ทั้งนี้ในระยะยาวสโมสรฟุตบอลทุกสโมสรควรให้ความสำคัญและระมัดระวังกับนโยบายการใช้เงินด้วย เนื่องจากสภาพความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจโลกอาจส่งผลกระทบต่อสภาพทางการเงินภายในสโมสรได้

5.3 ข้อจำกัดทางการศึกษา

ในการศึกษาประสิทธิภาพทางด้านต้นทุนของสโมสรฟุตบอลในพรีเมียร์ลีก ปัญหาส่วนหนึ่งที่พบในการศึกษาครั้งนี้คือ การเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางการเงินของสโมสรฟุตบอลที่ทำการศึกษทำได้ยาก เนื่องจากข้อมูลทางการเงินเป็นข้อมูลเฉพาะของแต่ละสโมสร ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจะไม่มีเปิดเผย ในปัจจุบันบริษัท Deloitte ซึ่งเป็นบริษัทที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบบัญชีได้เข้ามา

ดูแลข้อมูลทางการเงินของสโมสรฟุตบอลในประเทศอังกฤษ โดยมีการจัดทำเอกสารรายงานประจำปีเกี่ยวกับสภาพทางการเงินของสโมสรฟุตบอลในประเทศอังกฤษออกมาทุกปี แต่เนื่องจากเอกสารส่วนใหญ่อยู่ในประเทศอังกฤษอีกทั้งมีราคาแพง จึงทำให้การเข้าถึงข้อมูลทำได้ยาก

5.4 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีจำนวนข้อมูลที่มากกว่านี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนปีที่ใช้ในการศึกษา ควรมีจำนวนอย่างน้อย 10 ปีย้อนหลังเป็นอย่างต่ำ เพื่อที่การคำนวณหาค่าประสิทธิภาพที่ได้จะมีความถูกต้องแม่นยำมากยิ่งขึ้น

2. การศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดให้ฟังก์ชันต้นทุนอยู่ในรูป Cobb-Douglas ซึ่งอาจทำให้รูปแบบสมการผิดไปจากความเป็นจริง เพื่อให้สอดคล้องกับความเป็นจริงในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการทดสอบรูปแบบสมการในรูปแบบอื่นด้วย เช่น Translog เพื่อให้ได้รูปแบบของสมการที่เหมาะสมที่สุด

3. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรให้ความสำคัญในเรื่องของศักยภาพของนักฟุตบอลและผู้จัดการทีมภายในสโมสร โดยควรมีการแบ่งระดับความสามารถของนักฟุตบอลและผู้จัดการทีมเป็นหลายๆ ระดับ เพื่อดูผลกระทบต่อค่าประสิทธิภาพที่คำนวณออกมาได้

4. ในการศึกษาครั้งต่อไปควรมีการศึกษาถึงผลของการลดปัจจัยการผลิตต่อค่าประสิทธิภาพที่ได้รับ เพื่อป้องกันในการลดต้นทุนควรให้ความสำคัญกับการลดปัจจัยการผลิตตัวใดก่อน

5. ในอนาคตข้างหน้าควรที่จะทำการศึกษาและประเมินค่าประสิทธิภาพของสโมสรฟุตบอลในประเทศไทย เนื่องจากจะได้สะท้อนถึงสภาพความเป็นจริงของระบบจัดการของสโมสรฟุตบอลในประเทศไทย เพื่อจะได้นำจุดบกพร่องเหล่านั้นมาปรับปรุงแก้ไขได้โดยตรง